

مرکز مطالعات کیفی

مقدمه

امروزه پژوهش‌های کیفی با توجه به ارایه نتایج مفهومی و تفسیری مورد اقبال قرار گرفته‌اند. پژوهش کیفی به پژوهشی اطلاق می‌گردد که یافته‌هایی را حاصل می‌کند که با شیوه‌های آماری یا سایر ابزارهای کمی سازی به دست نیامده باشد. پژوهش کیفی به مطالعه عمیق پدیده‌ها در محیط طبیعی خود آنها می‌پردازد و در تلاش است آنها را آنطوری که افراد به آنها نگاه می‌کنند تفسیر و معنا کند. بر اساس نظر گیدنز (Giddens) هدف از انجام مطالعه کیفی پاسخ به این سوال مهم است که چگونه می‌توان به مطالعه دنیای واقعی پرداخت.

علی‌رغم آنکه در زمینه پژوهش‌های کمی و انتشار نتایج این پژوهش‌ها تاکنون پیشرفت قابل ملاحظه‌ای شده است اما در زمینه مطالعات کیفی در کشور و به ویژه در سطح دانشگاه علوم پزشکی تبریز - به دلیل ناشناخته بودن و دانش کم - پژوهشگران اغلب با این نوع پژوهش و روش‌های آن آشنایی کمی دارند. لذا این مرکز در پاسخ به این چالش برآمده است.

گروه هدف

فعالیت‌های این مرکز مناسب برای پژوهشگران، دانشجویان، استادان و موسساتی است که در تلاشند با بهره‌گیری از روش‌های کیفی به انجام پژوهش‌های مناسب در حوزه سلامت و سایر حوزه‌های اجتماعی بپردازند.

رسالت

گسترش انتشار نتایج مطالعاتی که با رویکرد کیفی انجام شده است.

اهداف

با توجه به اهمیت انتشار موضوعات پژوهشی با رویکرد کیفی و با روش‌های پدیدارشناسی، تئوری زمینه‌ای، بوم‌شناسی، پژوهش تاریخی و سایر روش‌های کیفی این مرکز قصد دارد با آموزش‌ها و مشاوره‌های موردنیاز در این خصوص دانش مربوط به انجام پژوهش‌های کیفی و انتشار نتایج این پژوهش‌ها را در سطح دانشگاه گسترش دهد.

مروری بر فعالیت ها و برنامه های مرکز

- معرفی توانمندی ها و ظرفیت های مرکز به سازمان ها، مراکز پژوهشی و سایر پژوهشگران
- آمادگی در جهت برگزاری کارگاه های آموزشی با محوریت پژوهش های کیفی
- برگزاری جلسات مشاوره با مخاطبان موضوع
- انعقاد قرار داد با سازمان ها و مراکز پژوهشی متقاضی در جهت انجام پژوهش های کیفی مرتبط
- عقد قراردادهای مشاوره ای و مرتبط با ترجمان و تبادل دانش در حوزه پژوهش های کیفی
- ارزیابی طرح های پژوهشی کیفی از نظر ترجمان و تبادل دانش
- انعقاد قرارداد در جهت انتشار پیام پژوهش های کیفی پایان یافته (مقاله، خلاصه سیاستی، گزارش، ...)

مسئول مرکز

دکتر "لیلا دشمنگیر" دانش آموخته رشته سیاست گذاری سلامت، عضو هیات علمی گروه آموزشی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دارای بیش از پنج دوره سابقه تدریس در دانشگاه ها و موسسات علمی پژوهشی کشور در خصوص پژوهش های کیفی است. علاوه بر این، ایشان به صورت تخصصی در این زمینه کار کرده و تا کنون هدایت و مدیریت بیش از ۲۰ پروژه بزرگ ملی و بین المللی با محوریت پژوهش کیفی را بر عهده داشته و دارای بیش از ۱۵ مقاله با بهره گیری از انواع روش های کیفی می باشد.

لیلا دشمنگیر یک کارشناس خبره در زمینه انجام مطالعات کیفی است. تحصیلات آکادمیک، دوره های آموزشی، تجارب کاری مرتبط در مراکز پژوهشی مهم (همچون موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران و مرکز تحقیق و توسعه سیاست های دانشگاهی در دانشگاه علوم پزشکی تهران و مرکز بهره برداری از دانش سلامت) دانش و تجربه لازم را در زمینه پژوهش های کیفی برای ایشان فراهم کرده است.

نمونه ای از طرح های پژوهشی و مقالات تدوین شده توسط این پژوهشگر، که تمام و یا بخش قابل توجهی از مطالعه با بهره گیری از روش های کیفی انجام شده است به شرح زیر می باشد:

فرم کامل اطلاعات مربوط به سوابق پژوهشی آموزشی، اجرایی، فرهنگی و ورزشی مسئول مرکز به پیوست می باشد.

طرح های پژوهشی انجام یافته (با روش مطالعات کیفی)

ردیف	عنوان طرح تحقیقاتی	تاریخ تصویب	میزان پیشرفت	دستگاه مجری	نقش هیات علمی		
					مجری	همکار	مشاور
۱	The incidence, nature and consequences of adverse events in Iranian Hospitals	۲۰۱۰	Fin	WHO سازمان بهداشت جهانی			
۲	تحلیل سیاست های سلامت تاثیرگذار بر تامین مالی عادلانه در نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۱	اتمام یافته	دانشکده مدیریت، علوم پزشکی ایران			
۳	بررسی تاثیر تغییرات پیشنهادی ارزش های نسبی تعرفه های تخصص های مختلف بالینی بر وزن پرداختی تخصص های بالینی و هزینه های نظام سلامت	۱۳۸۷	اتمام یافته	دانشکده بهداشت، علوم پزشکی تهران			
۴	تحلیل دیدگاه های خبرگان و صاحب نظران نظام سلامت کشور در خصوص استقرار سیاست پزشک خانواده شهری در کشور: تحلیل کیفی مستندات	۱۳۹۲	اتمام یافته	مرکز تحقیقات بهره برداری از دانش سلامت			
۵	مرور جامع میزان، ماهیت و علل خطاهای پزشکی و بررسی تجربه سایر کشورها به منظور ارائه راهکار در زمینه پیشگیری از آنها	۱۳۹۱	اتمام یافته	مجلس شورای اسلامی			
۶	دیدگاه ها و تجارب اعضای تیم مطالعه ملی شاخص های چندگانه سلامت و جمعیت ۱۳۸۹ در مورد نقاط قوت و ضعف فرآیند طراحی و اجرای مطالعه و درس های آموخته شده	۱۳۹۱	اتمام یافته	یونیسف (UNICEF)			
۷	اولویت بندی پژوهش های دبیرخانه تحقیقات کاربردی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۱۳۸۸	اتمام یافته	معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی			
۹	طراحی روش، مقدار و فرایند پرداخت به پزشکان خانواده شهری در ایران.	۹۳-۱۳۹۲	در حال اجرا	دانشگاه علوم پزشکی تهران			

		دانشگاه علوم پزشکی تهران	اتمام یافته	۱۳۸۹	بررسی شیوع علل ایجاد زخم بستر و راه های پیشگیری از آن در بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی تهران	۱۱
		مرکز تحقیق و توسعه سیاست های دانشگاهی در دانشگاه ع پ تهرا	اتمام یافته	۱۳۹۰	بررسی سیاست ها و برنامه های دانشگاههای برتر جهان برای دستیابی و حفظ جایگاه برتر بین المللی در رتبه بندی های جهانی	۱۳
		مرکز تحقیق و توسعه سیاست های دانشگاهی در دانشگاه ع پ تهرا	اتمام یافته	۱۳۸۹	بررسی اولویت های انتشار در ده ژورنال برتر در حیطه سیاست و خدمات سلامت طی سه سال گذشته و بهره گیری از دیدگاه های پژوهشگران در خصوص آن	۱۴
		دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران	اتمام یافته	۱۳۹۰	بررسی تأثیر مداخله آموزشی مبتنی بر الگوی پرسید به منظور ارتقای کیفیت زندگی سالمندان	۱۵
		وزارت بهداشت	در حال اتمام	۹۳-۱۳۹۲	طراحی الگوی تدوین بسته پایه خدمات سلامت در ایران	۱۷
		موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران	در حال اجرا	۱۳۹۳	تبیین مبانی نظری پوشش همگانی سلامت والزامات دستیابی به آن	۱۸
		موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران	در حال اتمام	۱۳۹۳	تحلیل سیاست های سلامت اتخاذ شده با هدف پوشش همگانی سلامت در سه دهه اخیر و استخراج گزینه های سیاستی و ارایه راهبردهای آینده نگاری برای تصمیم گیری های آینده نظام سلامت ایران	۱۹
		دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی تبریز	در حال اجرا	۱۳۹۳	طراحی الگوی مناسب سازمانی و تنظیم روابط در پروژه ادغام دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی و بیمارستان شهید مدنی تبریز	۲۰
		وزارت بهداشت، شورای سیاست گذاری سلامت کشور	در حال اتمام	۱۳۹۳	برنامه ریزی راهبردی برای فراملی سازی دستاوردهای علم و فناوری ج.ا.ایران در برنامه ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی	۲۱
		موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی	در حال اجرا	۱۳۹۳	بررسی چالش ها و فرصت های اجرای طرح تحول نظام سلامت ایران از دیدگاه صاحب نظران	۲۲

			.....	...	...	.....	...
--	--	--	-------	-----	-----	-------	-----

مقالات تدوین شده با بهره گیری از انواع روش های کیفی

نقش هیات علمی	نویسنده اصلی	تاریخ پذیرش	ناشر	نام مجله	عنوان مقاله	ردیف
		2014		<i>Iran J Public Health</i>	The effects of targeted subsidies policy on health behavior in Iranian households: a qualitative study	1
		2012		<i>Iran J Public Health</i>	Future of health care delivery in Iran, opportunities and threats	2
		2013		Fam Pract	Implementing family physician programme in rural Iran: exploring the role of an existing primary health care network	3
		2014		IJHPM	The Experience of Implementing board of trustees' Policy in teaching hospitals in Iran: an example of health system decentralization	4
		2014		Journal of Research & Health	Effect of an educational intervention according to PRECEDE Model on predisposing, enabling, reinforcing factors that are effective for doing regular physical activity in elderly people	5
				Health Policy Plan	The Experience of Purchaser-Provider Split in the Implementation of Family Physician and Rural Health Insurance in Iran: An Institutional Approach	6
		2014		BMC health services research	Hospital autonomy from policy to reality: the experience of financing path changes in teaching hospitals in Iran: A case study	7
		2014		Archives of Iranian Medicine	Opening the black box: What we wanted and what we got - the experiences and lessons from the public hospitals autonomy policy in Iran	8
		2014		<i>Iran J Public Health</i>	Challenges in the Design and Implementation of a National Survey Study: Lessons Learned from Iran's Multiple-Indicator Demographic and Health Survey 2010	9
		۱۳۹۲		طب و تزکیه	جایگزینی کتاب کالیفرنیا، اولین مرجع تعیین تعرفه تشخیص و درمان در کشور: بررسی دیدگاه خبرگان	۱۰
		۱۳۹۰		نظام پزشکی	ریشه مشکلات نظام تعرفه ای کشور کجاست؟. مجله سازمان نظام	۱۱

				پزشکی جمهوری اسلامی ایران	
	۱۳۸۸	بیمارستان		اولویت گذاری پژوهشی و شیوه های مختلف تعیین اولویت در حوزه سلامت	۱۲
	۱۳۹۲	طب و تزکیه		عوامل کلیدی موثر بر بکارگیری فناوری پزشکی از راه دور در ایران: بررسی دیدگاه صاحب نظران	۱۳
	۱۳۹۲	طب و تزکیه		فناوری پزشکی از راه دور و تاثیر آن بر خواسته های چشم انداز ۲۰ ساله کشور و اهداف وزارت بهداشت بررسی دیدگاه های خبرگان	۱۴
	۱۳۹۱	بیمارستان		کلاف سردرگم تعرفه های خدمات بالینی: چالش ها و راهکارهای اصلاح وضعیت تعرفه گذاری در نظام سلامت ایران	۱۵
	۱۳۹۱	سالمندان		عوامل تاثیرگذار بر سبک زندگی سالم از دیدگاه سالمندان : مطالعه کیفی	۱۶
	۱۳۹۲	طب و تزکیه		سیاست گذاری آگاه از شواهد در بخش سلامت: چرا و چگونه؟	۱۷
	۱۳۹۳	حکیم		زیرساخت های استقرار سیاست پزشکی خانواده شهری در ایران : تحلیل کیفی مستندات	۱۸
	۱۳۹۳	طب و تزکیه		بررسی جایگاه استراتژیک به کارگیری فناوری پزشکی از راه دور در ایران	۱۹
	۱۳۹۳	حکیم		مرهمی موقتی برای دردهای به وجود آمده: بررسی تجربه تمرکززدایی درنظام بیمارستانی ایران و پیامدهای سیاستی مرتبط با آن	۲۰